

Význam výuky cizích jazyků u dětí předškolního věku

Srovnání názorů ředitelek a ředitelů pražských mateřských škol
na kvalitu výuky cizích jazyků

**The Bell School, Donath-Burson-Marsteller, MRThink
Praha, květen 2008**

„... protože se má učit všechno pro použití a jazyk se má učit ne pro zvědavost, ale pro použití.“

Nejnovější metoda jazyků (Linguarum methodus novissima), 1649

(Jan Amos Komenský, *28. 3. 1592 jihovýchodní Morava – †15. 11. 1670 Amsterdam)

Obsah

Obsah	iii
Jak to dopadlo?	iv
Úvod	v
Hlavní zjištění	vi
O výzkumu	vii
Nutnost určitého stupně vzdělání	1
Učit se musí od mládí	4
Přiměřenost látky k věku	6
Vše převádět do praxe	7
Vyučovat od jednoduššího ke složitějšímu	9
Názorné vyučování	12
Závěrečné informace	14
The Bell School	14
Kontakt	14

Vyučování má být zábavné

- Výuka cizího jazyka v mateřských školách je dnes považována za standard.
- Když cizí jazyk, tak angličtina.
- S výukou cizího jazyka se má začít již v pěti, případně čtyřech letech.
- Výuka cizího jazyka v předškolním věku dítěti ulehčí výuku tohoto jazyka na základní škole, je ideálním obdobím pro první kontakt s cizím jazykem a zvyšuje prestiž mateřské školy.
- Přání rodičů a dětí je rozhodujícím faktorem pro zavedení výuky cizího jazyka.
- V mateřských školkách vyučuje cizí jazyk nejčastěji český lektor jazykové školy s pedagogickým vzděláním / praxí.
- Od učitele se očekává zejména výborná znalost cizího jazyka a znalost psychologie dítěte předškolního věku. Nejméně důležitá je odborná (myšleno především vysokoškolská) jazyková kvalifikace.
- Cizí jazyk se má vyučovat hrou v kombinaci s mateřským jazykem, případně výhradně v cizím jazyce.

Irena Dominiková

ředitelka a předsedkyně představenstva
The Bell School

Výuka angličtiny všech věkových skupin je naší specializací. Velmi specifickou skupinu našich studentů tvoří předškolní děti. Dilem proto, že o výuce jazyků u této skupiny rozhodují rodiče, a skutečná motivace dětí je tudíž diskutabilní. Dilem proto, že předškolní děti ještě nejsou sociálně vymodelovány, jsou upřímné a nepřetvařují se. Když je lektor nezaujme, bez skrupulí mu dají najevo, že se nudí.

Nejen z tohoto důvodu je tato nejmladší věková skupina studentů pozoruhodná. Začít s cizím jazykem právě v útlém věku přispívá k rozvoji osobnosti dítěte. Podle našich zkušeností je pro předškolní děti výuka výrazně jednodušší než v doporučených 11 letech. Děti získávají nové zkušenosti a zážitky, jazyk pro ně není předmět ve škole spojený s memorováním slovíček. V neposlední řadě tato věková skupina má na rozdíl od dospělých, ale i starších dětí, tendenci cizí jazyk používat.

Jsme malá země. Znalost alespoň jednoho cizího jazyka je nezbytností. Výuka cizí řeči se stává standardem již v mateřských školách, což také potvrdily výsledky našeho průzkumu. Jedním z cílů našeho dotazování bylo porovnat naše zkušenosti s výukou jazyků se současnou praxí v mateřských školách. Proto jsme oslovili odborníky, kteří o výuce cizího jazyka rozhodují a jsou kompetentní posoudit její význam, jakož i jazykovou a metodickou vybavenost učitelů cizího jazyka.

Při třídění názorů respondentů jsme si vzali ku pomoci obecně platné vyučovací zásady Jana Amose Komenského shrnuté v jeho díle Didactica. V souvislosti s tématem průzkumu se nám jejich použití v nadpisech kapitol zdálo přinejmenším příhodné.

Jak (nejen) na jazyky podle Komenského

Základní premisy Jana Amose Komenského obsažené v díle Didactica magna:

- Učit se musí od mládí.
- Povinná školní docházka (pro příslušníky všech společenských vrstev a nezávisle na inteligenci dítěte).
- Názorné vyučování.
- Nutnost určitého stupně vzdělání, horlivost.
- Přiměřenost látky k věku.
- Vše převádět do praxe.
- Vyučovat od jednoduššího ke složitějšímu.
- Nutnost stálého opakování.
- Žák má být současně učitelem.
- Vyučování má být zábavné.

(Didactica magna, nakladatelství Opera didactica omnia, 1657 Amsterdam)

Kdy, proč a s jakým jazykem začít

Panuje převážný souhlas s tím, že s výukou cizího jazyka se má začít již v předškolním věku, a to již v pěti, případně čtyřech letech.

Výuka cizího jazyka v předškolním věku dětem ulehčí výuku tohoto jazyka na základní škole. Předškolní věk je rovněž ideálním obdobím pro první kontakt s cizím jazykem.

Výuka cizího jazyka v mateřských školách je dnes považována za standard. Pokud mateřské školy nabízejí cizí jazyk, pak je to angličtina. Tento jazyk považují respondenti také za nejdůležitější.

Výuka cizího jazyka v mateřských školách nejčastěji probíhá 1–2krát týdně v kroužcích po 6–10 dětech.

Kdo cizí jazyk vyučuje a jaká výuková metoda je nejčastější

Nejčastěji v mateřských školách vyučuje cizí jazyk český lektor jazykové školy s pedagogickým vzděláním / praxí. V mateřských školách, kde výuka probíhá, považují za nejdůležitější předpoklady učitele cizích jazyků výbornou znalost cizího jazyka a znalost psychologie dítěte předškolního věku, nejméně důležitá je odborná jazyková kvalifikace. V mateřských školách, kde výuka neprobíhá, jsou jako nejdůležitější předpoklady učitele cizích jazyků označeny: odborná kvalifikace pro předškolní výuku a znalost psychologie dítěte předškolního věku. Nejméně významná je rovněž odborná jazyková kvalifikace.

Jednoznačně preferovanou formou výuky cizího jazyka je metoda kombinace cizího a mateřského jazyka, přijatelná je také výuka výhradně v cizím jazyce. Všemi respondenty nejčastěji zmiňovanou metodou výuky cizího jazyka je hra.

Možnost speciálního vyškolení vlastního pedagoga u jazykové školy zaměřené na výuku cizích jazyků předškolních dětí by mateřské školy zvažovaly a uvítaly, ale záleželo by na ceně.

Kdo rozhoduje o zavedení a koncepci výuky

V mateřských školách, kde výuka probíhá, jsou za určující pro vytvoření fundovaného názoru na koncepci předškolní výuky cizích jazyků považovány informace z praxe, tzn. informace z jazykových škol specializovaných na tuto výuku. Oproti tomu mateřské školy, kde výuka neprobíhá, upřednostňují informace poskytované Výzkumným ústavem pedagogickým.

V mateřských školách, kde již výuka cizího jazyka probíhá, je při rozhodování o metodě a způsobu výuky cizího jazyka nejdůležitější názor rodičů (kteří si výuku většinou také platí), pak následuje postoj pedagogů dané mateřské školy. Oproti tomu v mateřských školách, kde výuka cizího jazyka neprobíhá, je postoj pedagogů dané mateřské školy považován za prioritní.

Za jednoznačně nejdůležitější faktor pro zavedení výuky je považováno přání rodičů a dětí.

Financování výuky jazyků a její přínos pro mateřské školy

Výuku cizích jazyků poskytovanou prostřednictvím mateřských škol většinou plně hradí rodiče.

U mateřských škol, ve kterých výuka cizího jazyka neprobíhá, vidí přínos výuky cizího jazyka především ve zvýšení prestiže mateřské školy.

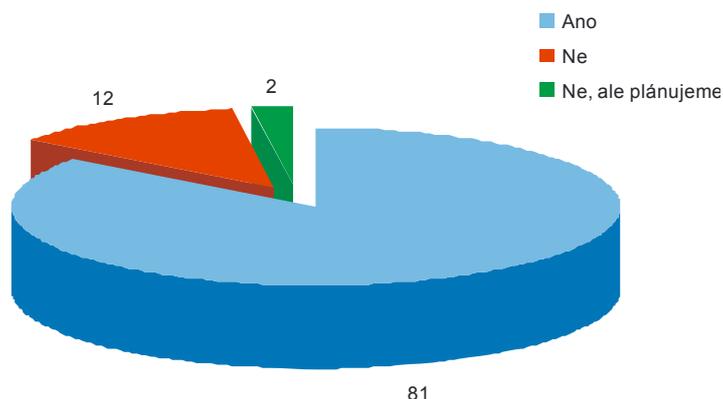
Cíle výzkumu

Předmětem zkoumání byly postoje ředitelů a ředitelek mateřských škol k výuce cizích jazyků u dětí v předškolním věku.

Respondenti

- Dotazování proběhlo v období od 16. dubna do 2. května 2008 pomocí internetového dotazníku.
- Metoda sběru dat: samostatné vyplňování dotazníku respondentem.
- Osloveno bylo 321 ředitelů a ředitelek mateřských škol v Praze.
- Dotazníky vyplnilo 95 ředitelů a ředitelek mateřských škol (téměř 30 procent oslovených).
- Většina ředitelů a ředitelek (81 mateřských škol) uvedla, že výuka cizího jazyka je v jejich mateřské škole poskytována, a to 1–2krát týdně.
- Více informací viz kapitola [Kontakt](#) na str. 14.

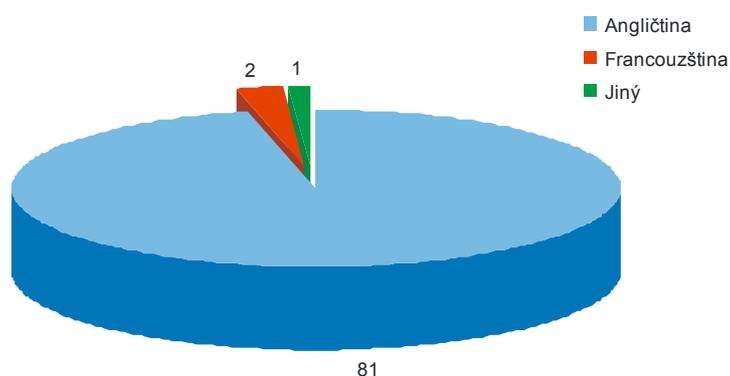
Nabízí Vaše mateřská škola výuku cizích jazyků?

Výuka cizího jazyka v mateřských školách je považována za standard. 85 % oslovených mateřských škol cizí jazyk vyučuje.

„Ano, výuku cizího jazyka poskytujeme,“ odpovědělo celkem 81 z oslovených 95 školek. Oproti tomu 14 školek výuku cizího jazyka zavedenou nemá, z toho 2 mateřské školy odpověděly, že cizí jazyk plánují do vzdělávacího programu zavést (což ovšem může být jen neochota přiznat otevřené „ne“).

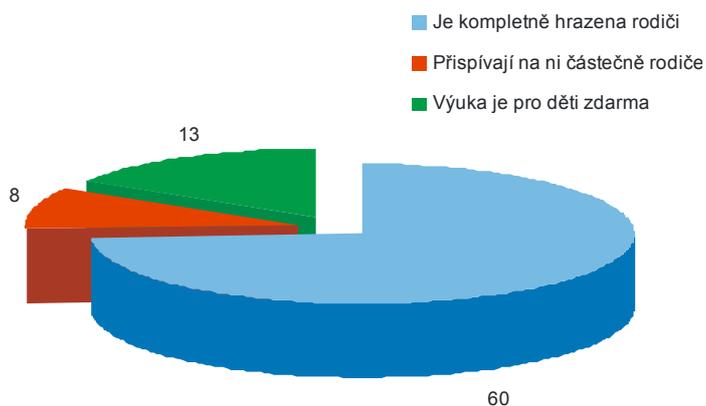
Jaký jazyk se ve Vaší mateřské škole vyučuje?

Pokud mateřské školy nabízejí cizí jazyk, pak je to angličtina.

Z 81 školek, které vyučují cizí jazyk, jich 81 poskytuje výuku angličtiny, 2 z nich pak nabízejí angličtinu i francouzštinu.

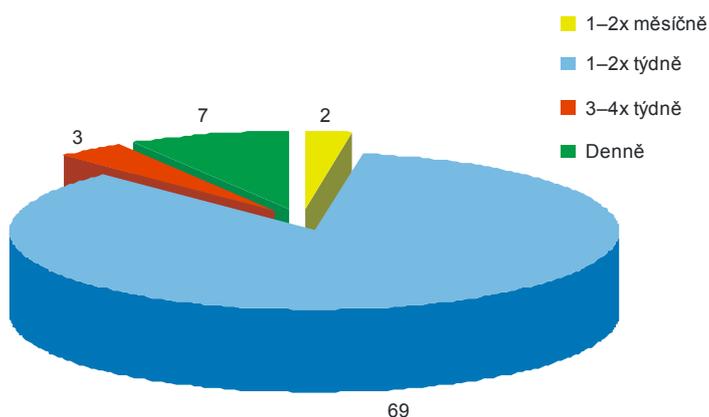
Jak je výuka ve Vaší mateřské škole financována?

Výuku cizích jazyků poskytovanou prostřednictvím mateřských škol většinou plně hradí rodiče.

Na 2. místě pak je výuka cizích jazyků, která je poskytována zcela zdarma. Nejméně častý je model částečné finanční participace rodičů.

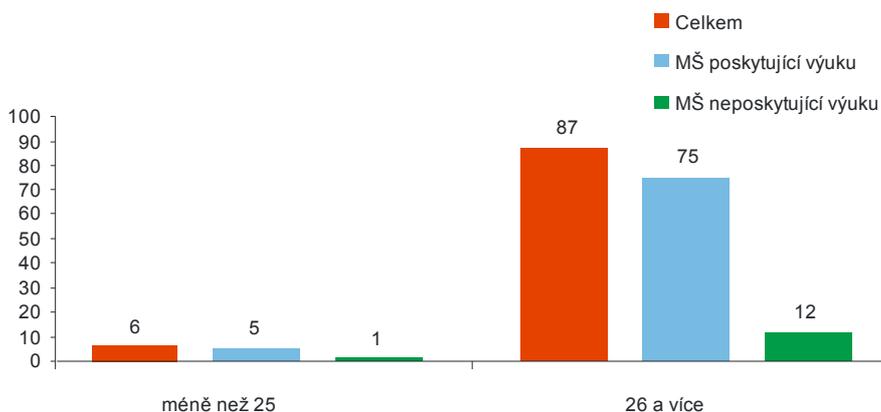
Jak často u Vás výuka cizích jazyků probíhá?

Ve většině mateřských škol (85 %) probíhá výuka 1–2x týdně.

V 7 školách (9 %) z 81 výuka probíhá dokonce každý den.

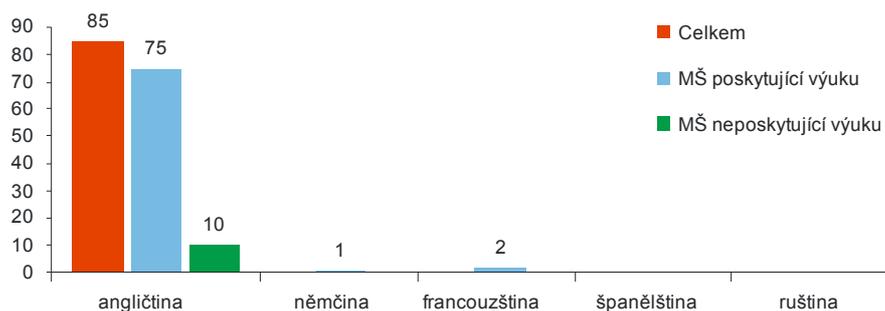
Kolik dětí navštěvuje Vaši mateřskou školku?

Školky jsou dnes poměrně plné, většinu oslovených školek navštěvuje 26 a více dětí.

Tento poměr je jak u školek, které výuku cizí jazyka poskytují, tak i u školek, které ji neposkytují.

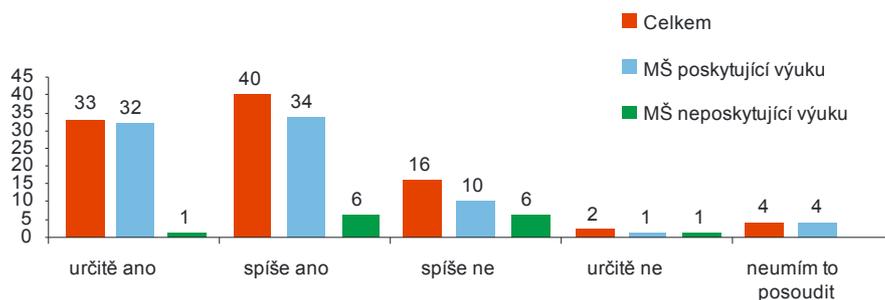
Jaký jazyk je podle Vás pro předškoláky nejdůležitější?

Ředitelé a ředitelky mateřských škol se shodli na tom, že naprosto nejdůležitější je umět anglicky.

Tento poměr je jak u školek, které cizí jazyk poskytují, tak i u školek, které jej neposkytují – ty jiné jazyky jako preferované vůbec nezmínily.

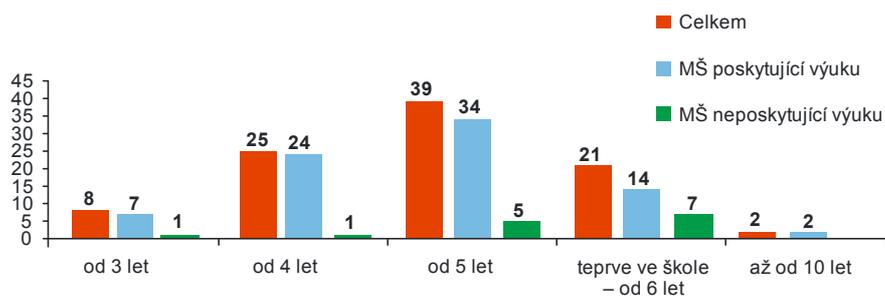
Měli by s výukou cizího jazyka začít již předškoláci?

Panuje převážný souhlas s tím, že už předškoláci mají začít s výukou cizího jazyka.

Odpovědi „určitě ano“ a „spíše ano“ jsou samozřejmě častěji zmiňovány školkami, kde již výuka cizího jazyka probíhá.

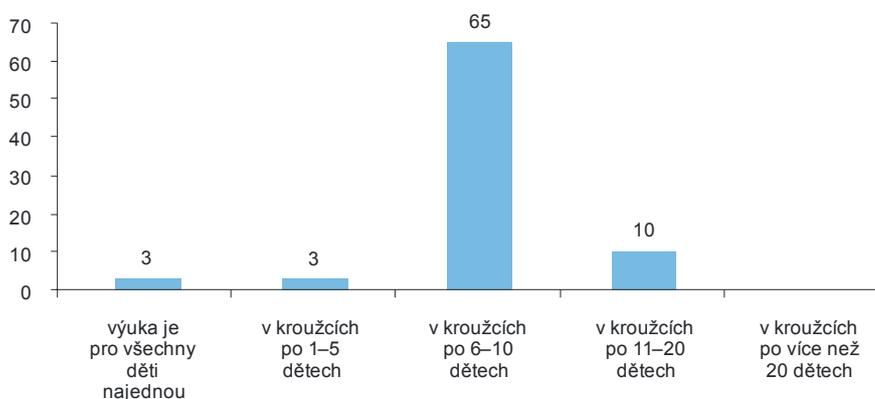
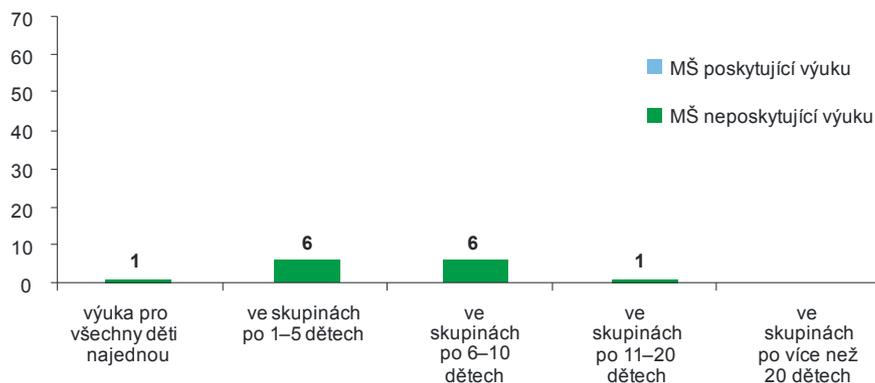
Od kolika let by měly děti s výukou začít?

Děti by měly s výukou cizího jazyka začít „od pěti let“, případně i dříve – „od 4 let“.

U školek, kde jazyky nevyučují, logicky převažuje názor, že vhodné je začít až od 6 let.

Jak je u Vás (měla by být) výuka organizována

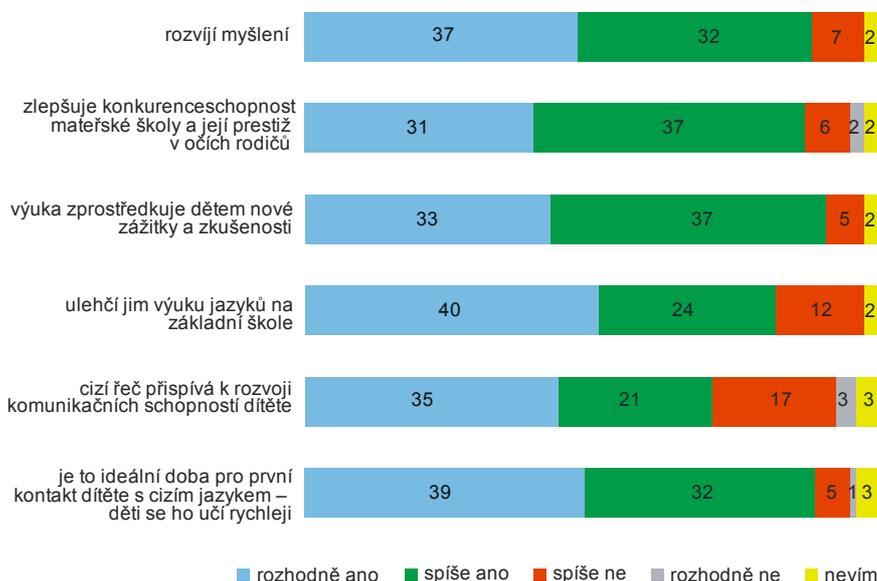

Výuka cizího jazyka probíhá nejčastěji (v 81 mateřských školách) v kroužcích po 6–10 dětech.

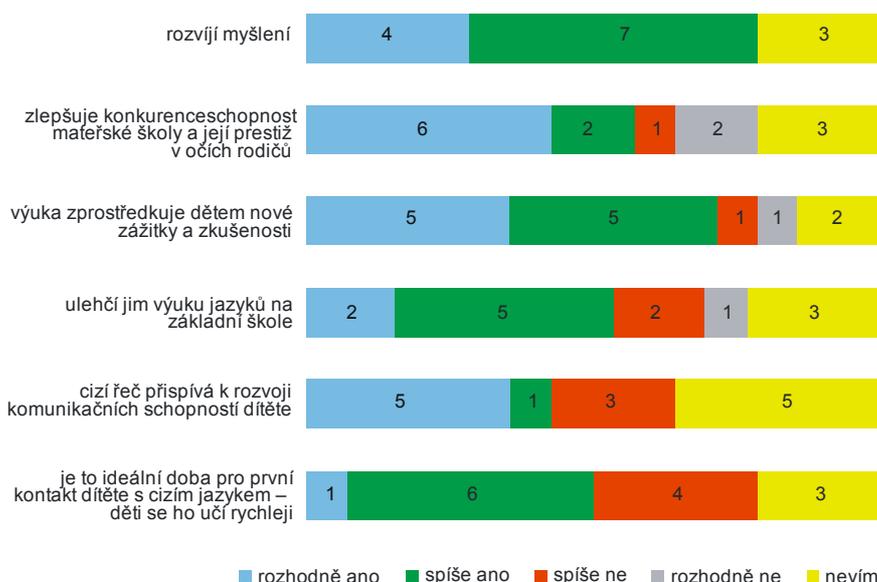
Školky, kde se jazyky nevyučují, stejně často doporučují organizovat výuku cizího jazyka také do menších skupin po 1–5 dětech.

Jak vnímáte výuku cizího jazyka u předškoláků?

Jak vnímáte výuku jazyků u předškoláků?

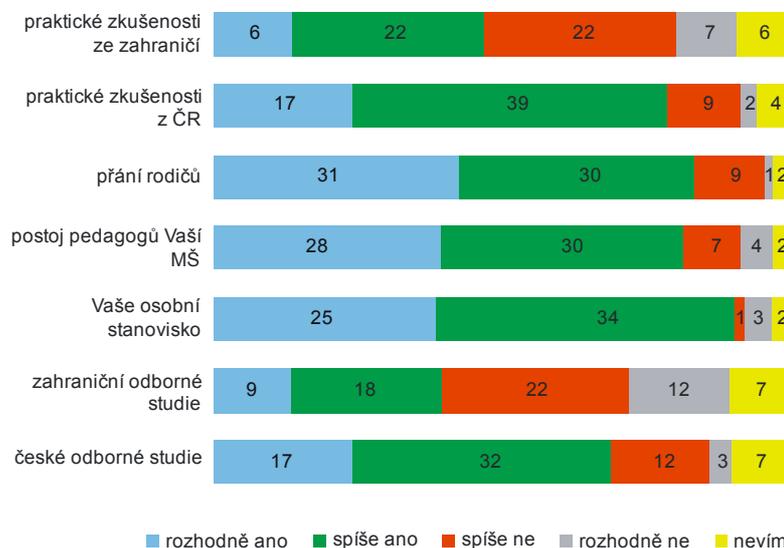

Výuka cizích jazyků v mateřské škole byla nejčastěji označena za faktor, který dítěti ulehčí výuku daného jazyka na základní škole, a dále jako ideální období pro první kontakt s cizím jazykem (děti se jazyk učí rychleji). Výuka cizích jazyků v předškolním věku podle názoru respondentů rozvíjí (v následujícím pořadí) myšlení, přispívá k rozvoji komunikačních schopností dítěte a zprostředkovává dětem nové zážitky a zkušenosti. Ve zhodnocení vnímání výuky cizích jazyků u předškoláka byl nejméně často zmiňován faktor zlepšení image mateřské školy.

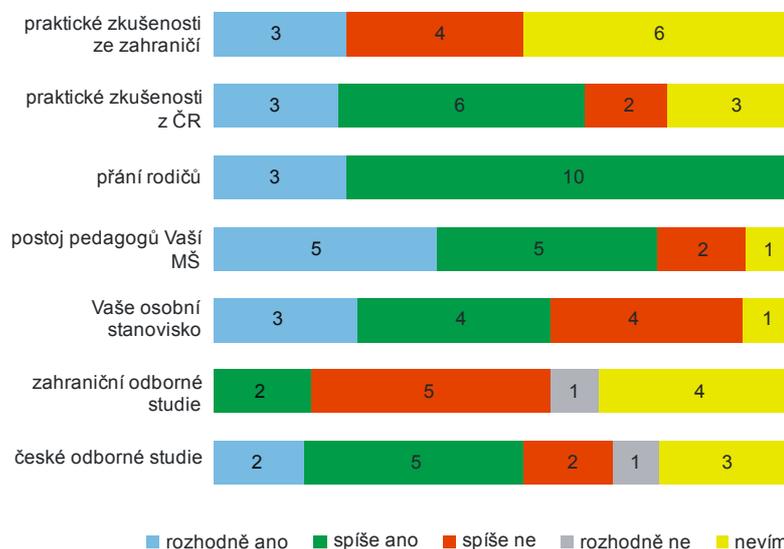

V porovnání s tímto zjištěním v mateřských školách, kde výuka cizího jazyka neprobíhá, respondenti vnímají tuto výuku především jako zlepšení prestiže školky. Další faktory byly uváděny respondenty v následujícím pořadí: výuka zprostředkovává dětem nové zážitky a zkušenosti, cizí řeč přispívá k rozvoji komunikačních schopností dítěte, rozvíjí myšlení, ulehčí dětem výuku daného jazyka na základní škole. Pouze jediný respondent svojí odpovědí „rozhodně ano“ označil výuku cizích jazyků u předškoláků jako ideální okamžik pro první kontakt s cizím jazykem urychlující učení cizích jazyků.

Čí názor je pro Vás směrodatný při rozhodování o metodě a způsobu výuky cizího jazyka ve Vaší mateřské škole?

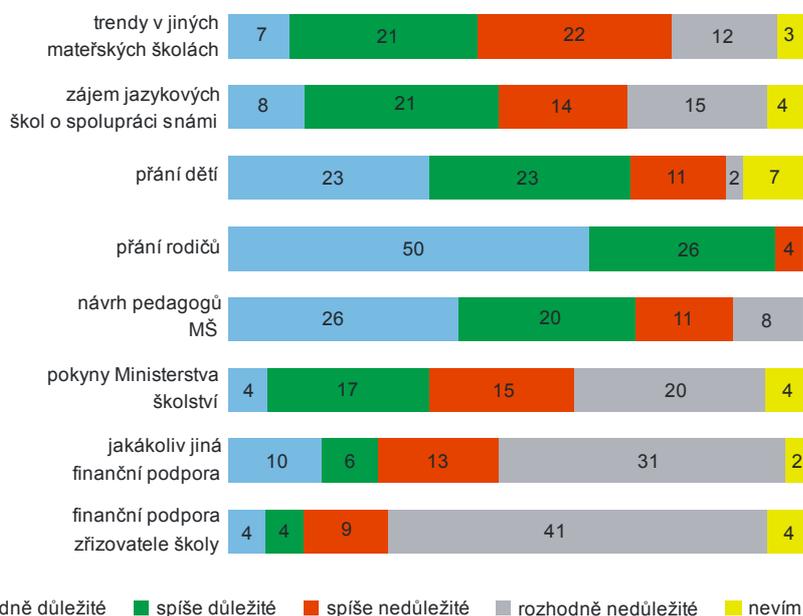

V mateřských školách, kde výuka cizího jazyka již probíhá, je při rozhodování o metodě a způsobu výuky jazyka nejdůležitější názor rodičů (kteří si výuku většinou platí), pak následuje postoj pedagogů dané MŠ. Nejméně podstatné jsou zkušenosti ze zahraničí.

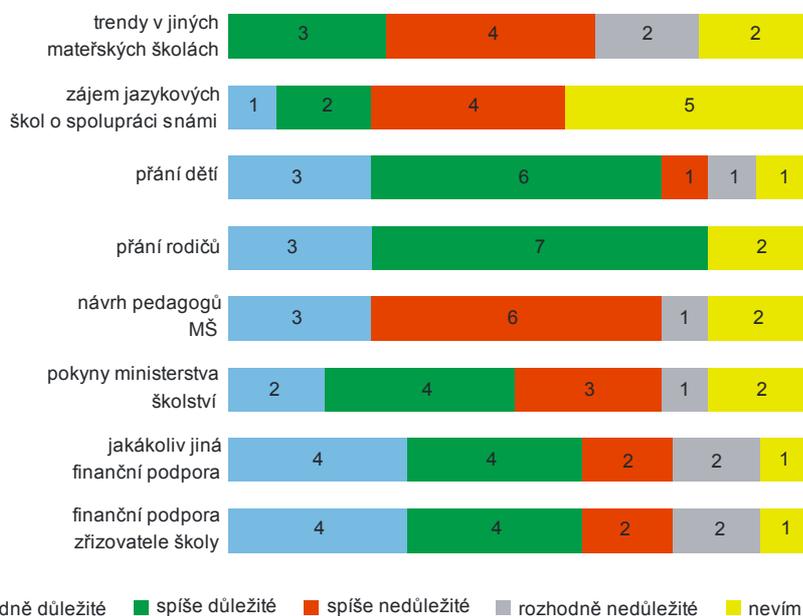

V mateřských školách, kde výuka cizího jazyka neprobíhá, je při rozhodování o metodě a způsobu výuky jazyka nejdůležitější postoj pedagogů dané mateřské školy a pak názory rodičů. Nejméně rozhodující jsou zahraniční i české odborné studie.

Které z následujících faktorů byly (by byly) důležité pro zavedení výuky cizích jazyků?

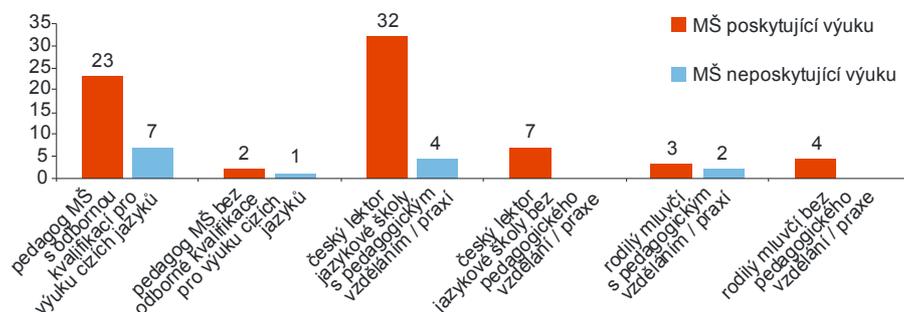

V mateřských školách, kde výuka probíhá, bylo pro zavedení výuky cizích jazyků jednoznačně nejdůležitější přání rodičů, až poté návrh pedagogů a přání dětí. Nejméně důležité byly pokyny Ministerstva školství a finanční podpora zřizovatele MŠ.

V mateřských školách, kde výuka neprobíhá, by byly nejdůležitější faktory pro zavedení výuky cizích jazyků: přání dětí a rodičů, nejméně důležité jsou pak trendy v zahraničí a zájem jazykových škol o spolupráci.

Kdo ve Vaší mateřské škole cizí jazyk vyučuje? (Kdo by měl cizí jazyk v mateřské škole vyučovat?)

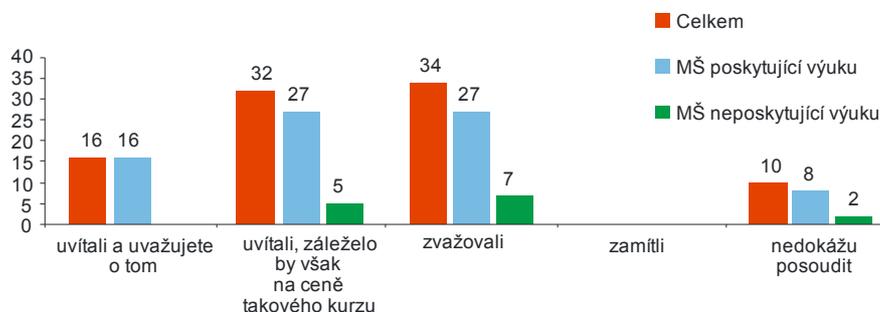

Nejčastěji vyučuje v mateřských školách cizí jazyk český lektor jazykové školy s pedagogickým vzděláním / praxí. Ihned poté následuje pedagog MŠ s odbornou kvalifikací pro výuku jazyků.

V mateřských školách, kde výuka cizího jazyka neprobíhá, považují za vhodného učitele pedagoga mateřské školy s odbornou kvalifikací pro výuku cizích jazyků.

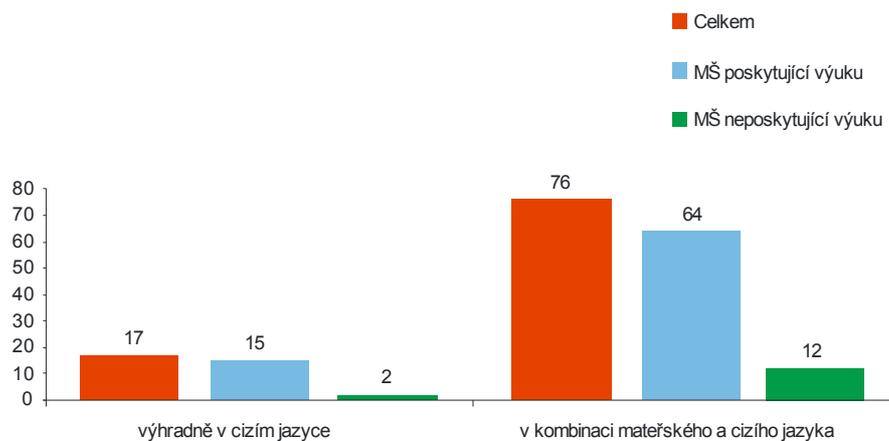
Rodilý mluvčí vyučuje jazyk v mizivém počtu mateřských škol, respondenty v mateřských školách, kde výuka neprobíhá, nebyl zmíněn vůbec.

Uvítali byste možnost speciálního vyškolení Vašeho pedagoga u renomované jazykové školy?

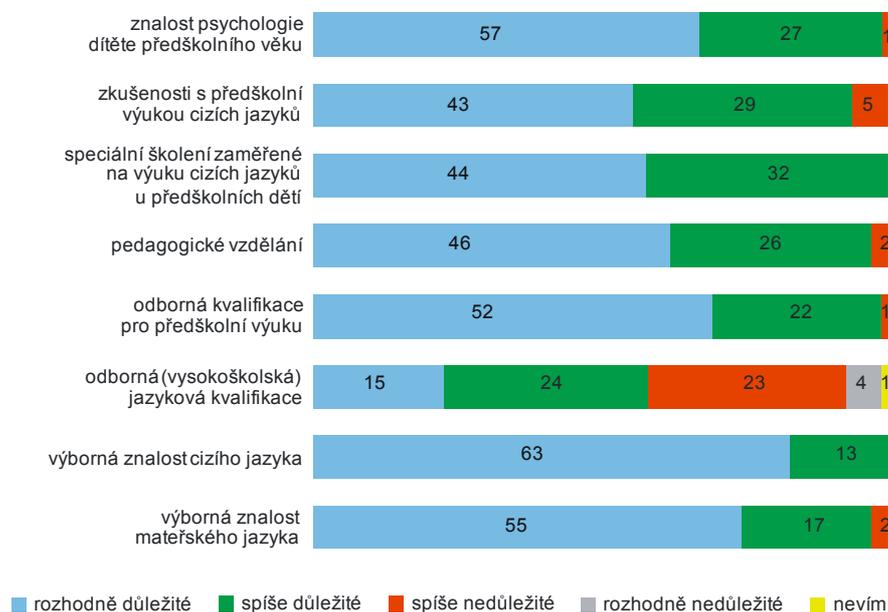
Možnost speciálního vyškolení vlastního pedagoga u jazykové školy zaměřené na výuku cizích jazyků u předškolních dětí by mateřské školy nejčastěji zvažovali a uvítaly, ale záleželo by na ceně.

Jak by měla probíhat výuka cizích jazyků v MŠ?

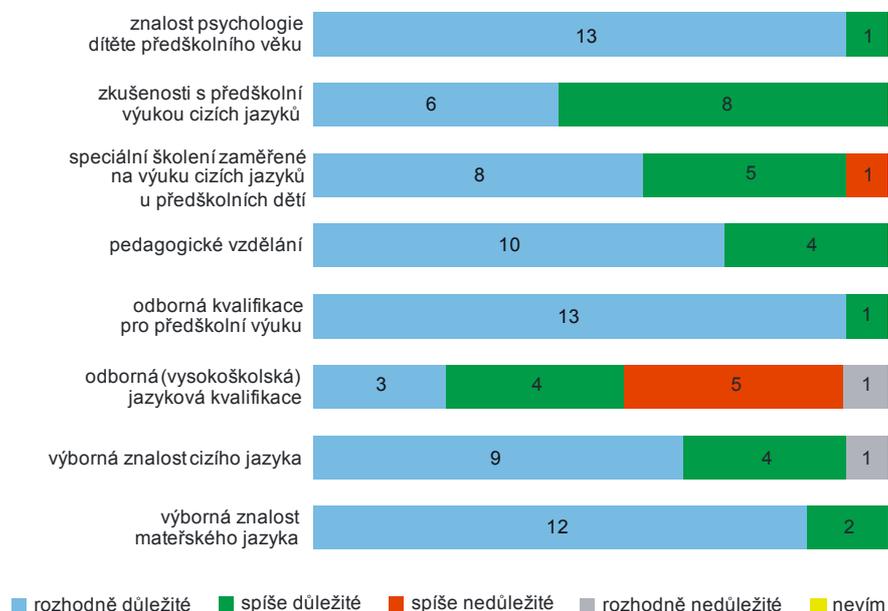

Jednoznačně preferovaná varianta formy výuky cizího jazyka je v kombinaci s mateřským jazykem, nicméně ani forma výuky výhradně v cizím jazyce není nepřijatelná.

Které z následujících předpokladů by měl mít učitel cizích jazyků dětí ve Vaší MŠ?

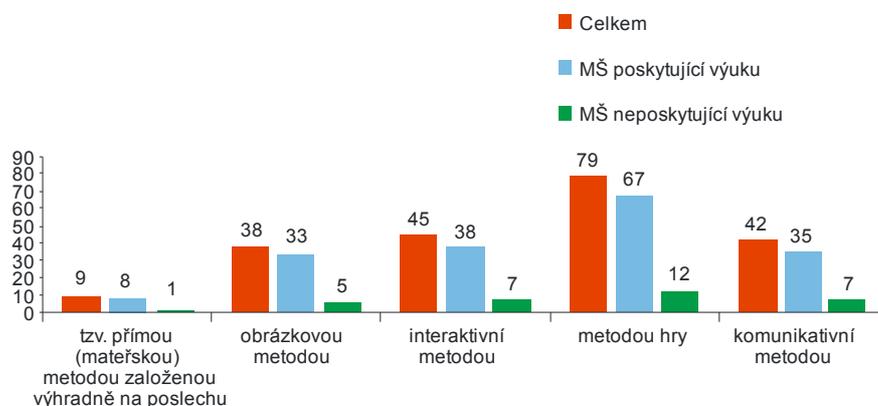
V mateřských školách, kde výuka probíhá, jsou nejdůležitější předpoklady učitele cizích jazyků výborná znalost cizího jazyka a znalost psychologie dítěte předškolního věku, nejméně důležitá je odborná jazyková kvalifikace.

V mateřských školách, kde výuka neprobíhá, jsou jako nejdůležitější předpoklady učitele cizích jazyků označeny: odborná kvalifikace pro předškolní výuku a znalost psychologie dítěte předškolního věku.

U obou skupin mateřských škol je překvapivě nejméně důležitá odborná vysokoškolská jazyková kvalifikace učitelů jazyka.

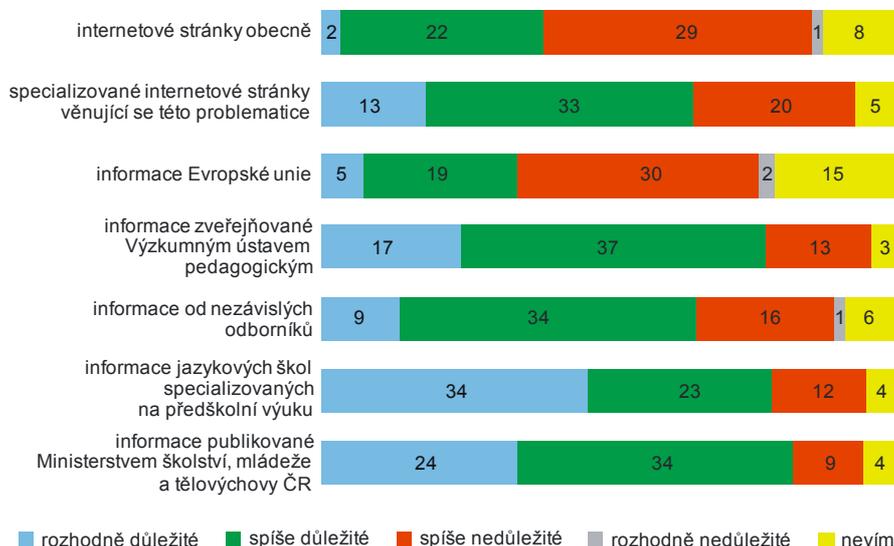
Jak by měla probíhat výuka cizích jazyků v MŠ? (možno více odpovědí)

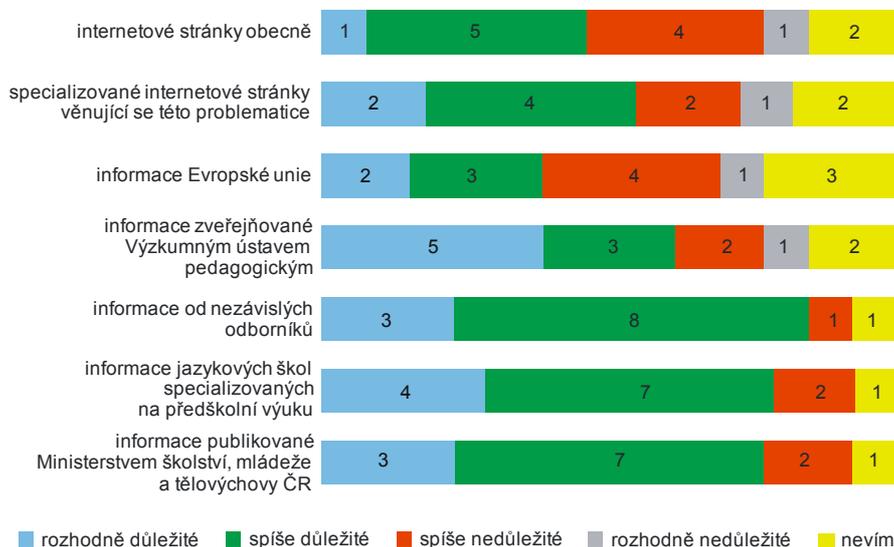
Nejčastěji zmiňovanou metodou výuky cizích jazyků je hra, kterou volí jak školky, které jazyk vyučují, tak ty ostatní.

Skoro polovina respondentů z obou typů škol by po metodě hrou uplatnila metodu interaktivní a bezprostředně po ní by volila metodu komunikativní. Méně než deset procent dotázaných by volilo přímou metodu založenou výhradně na poslechu.

Jaké informace považujete za určující pro vytvoření fundovaného názoru na koncepci předškolní výuky cizích jazyků?

V mateřských školách, kde výuka probíhá, jsou za určující pro vytvoření fundovaného názoru na koncepci předškolní výuky cizích jazyků nejdůležitější informace z jazykových škol specializovaných na tuto výuku následované informacemi Ministerstva školství. Nejméně užitečný je internet obecně a informace z Evropské unie.

V mateřských školách, kde výuka neprobíhá, jsou za nejdůležitější informace považované ty, jež jsou poskytovány Výzkumným ústavem pedagogickým, a dále pak informace od jazykových škol specializovaných na předškolní výuku. Nejméně prospěšný je i zde internet obecně a informace z Evropské unie.

Závěrečné informace

Statistická reprezentativnost

Zjištěné závěry vyplývají z odpovědí skupiny 95 respondentů, z nichž všichni mají rozhodovací pravomoci v oblasti výuky cizího jazyka v rámci dané mateřské školy. Dotazování proběhlo formou ankety, přičemž každý z respondentů obdržel osobní výzvu k účasti. Sběr dat byl realizován pomocí internetového dotazníku a před zhodnocením byly ze souboru dat odstraněny duplikáty. Ke sběru a zpracování dat včetně hodnocení byly použity systémy na platformě SQL a software MS Access a SPSS.

Prohlášení o volné distribuci

Tato studie je určena k volné distribuci. V případě citací uvádějte prosím jako pramen © 2008 The Bell School. Studie byla vytvořena jazykovou školou The Bell School (www.bellschool.cz) ve spolupráci s agenturou Donath-Burson-Marsteller (www.dbm.cz). Odborným statistickým garantem je společnost MRThink (www.mrthink.cz).

The Bell School

Jazyková škola, která se specializuje na výuku angličtiny pro všechny věkové skupiny. Kromě kurzů pro veřejnost nabízí ucelený program výuky angličtiny také firmám. The Bell School je součástí mezinárodních škol Bell International a na českém trhu působí od roku 1990.

Jako jediné uzavřené [akreditované středisko](#) Zkouškového syndikátu při univerzitě v Cambridge v České republice pořádá pro své studenty všechny důležité mezinárodně uznávané zkoušky – Preliminary English Test (PET), First Certificate in English (FCE), Certificate in Advanced English (CAE), Certificate of Proficiency in English (CPE), Business English Certificate (BEC).

Je zakládajícím členem [Asociace jazykových škol ČR](#) a svými zkušenostmi významně přispívá k profesionalizaci jazykového vzdělávání v České republice. The Bell School je rovněž první a jedinou jazykovou školou v celé České republice, která se stala členem prestižní mezinárodní organizace kvalitních jazykových škol [EAQUALS](#).

Více informací v českém i anglickém jazyce naleznete na adrese <http://www.bellschool.cz>.

Kontakt

Pokud Vás zajímají další informace o tomto průzkumu či o nabídce služeb jazykové školy The Bell School, případně máte-li zájem o konzultace k výuce angličtiny u dětí předškolního věku, kontaktujte prosím:

Zuzana Křížková
ředitelka marketingu
The Bell School

Nedvěžská 29
Praha 10 – Skalka
Tel.: + 420 274 815 342

E-mail: zuzana.krizkova@bellschool.cz
www.bellscholl.cz